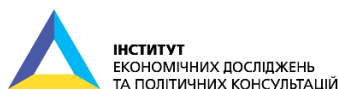

Нове щомісячне опитування підприємств

Бізнес під час війни: Черкаська область

Листопад 2023

Виконавець проєкту:

Громадська організація «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Партнер дослідження:

Черкаська обласна державна адміністрація

Фінансова підтримка:

Проєкт реалізується за фінансової підтримки Європейського Союзу

Міжнародний фонд «Відродження»

Atlas Network

Автори звіту:

Оксана Кузяків, виконавча директорка ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій», керівниця проєкту «Підтримка Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю»

Євген Ангел, старший науковий співробітник ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Владислав Басков, молодший науковий співробітник ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Анастасія Гулік, наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Публікацію підготовлено в рамках проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Її зміст є виключно відповідальністю ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу, МФ «Відродження» чи ATLAS Network.

ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ»

01054 Київ, Україна, вул. Рейтарська 8/5-А,

тел.: +38(044) 278-63-42; +38 (044) 278-63-60; факс: +38(044) 278-63-36

institute@ier.kyiv.uawww.ier.com.ua[Facebook ІЕД](#)[Facebook За чесну та прозору митницю](#)[Телеграм-канал «Чесна митниця»](#)

ПРО ОПИТУВАННЯ

Шановні пані та панове, представляємо вашій увазі спеціальний звіт «Бізнес під час війни: Черкаська область», за результатами нового щомісячного опитування підприємств.

Звіт підготовлено в партнерстві з Черкаською обласною державною адміністрацією.

Потреба у вичерпній інформації про економічну ситуацію є важливою для економічної політики під час війни. Для швидкого збору інформації про поточний стан економіки на рівні підприємства Інститут економічних досліджень та політичних консультацій проводить щомісячне опитування підприємств із застосуванням підходу кон'юнктурних досліджень (або Business Tendency Survey). Методологію розроблено для оцінки ситуації з «базового рівня» — суджень та очікувань основних економічних агентів — підприємців та керівників підприємств.

Щомісячне опитування керівників підприємств відбувається в рамках зміни дії проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Щомісячні тенденції презентовано в таких звітах, як цей. Щоквартальні тенденції будуть оприлюднюватися й надалі у звітах «Ділова думка: промисловість», які випускає ІЕД із липня 2002 року.

При формуванні панельної вибірки використано аналітичну систему YouControl (<https://youcontrol.com.ua/>).

Зміст

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	4
СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ.....	4
ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ	4
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	4
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМ	5
ПЕРІОДОМ МИНУЛОГО РОКУ	5
ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ	5
ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	6
ВИРОБНИЦТВО.....	6
ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ.....	7
ЗАБОРГОВАНOSTІ	7
ЗАЙНЯТІСТЬ.....	8
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ.....	10
ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	10
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЗАВАНТАЖЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВА	11
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ.....	12
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА	12
Оцінка державної політики з підтримки бізнесу.....	12
ВИБІРКА	14

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Бізнес Черкаської області під час війни

СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ

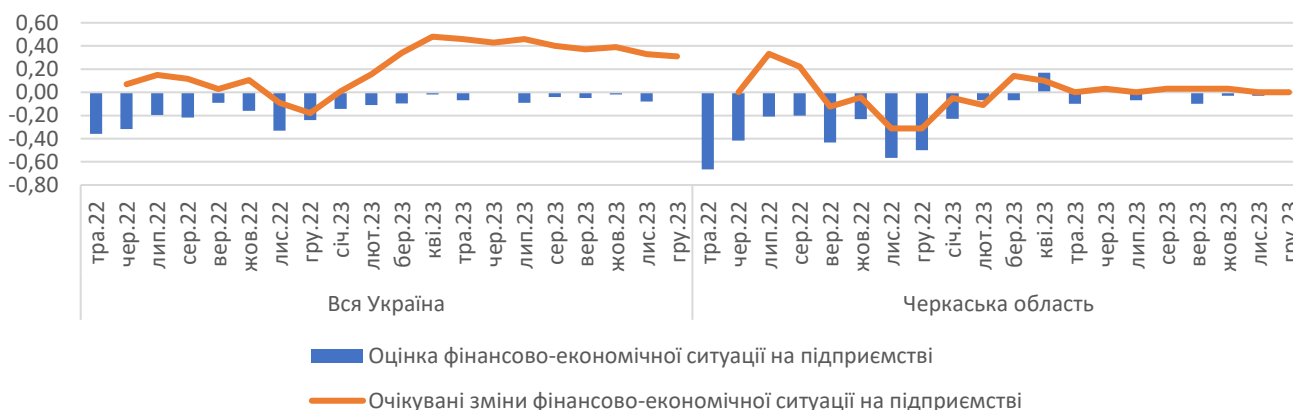
Керівники підприємств Черкаської області значно вище оцінюють як власну фінансово-економічну ситуацію, так і загальноекономічне середовище ніж загалом по країні. Водночас очікування на піврічну перспективу серед підприємців області залишаються незмінними та гіршими ніж загалом по країні, хоча тут також спостерігається поступове зменшення оптимізму. При цьому, підприємці області вже кілька місяців поспіль не мають жодних планів на довгострокову перспективу, тоді як загальноукраїнський показник невизначеності зменшився. Нарощування обсягів виробництва сповільнилось як по області, так і загалом по країні, та показники залишилися незмінними порівняно з попереднім місяцем. На підприємствах Черкаської області не відчувають труднощів у пошуку ані кваліфікованих, ані некваліфікованих працівників, тоді як по Україні збільшились труднощі в пошуку некваліфікованих працівників.

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

- Керівники підприємств Черкаської області краще оцінюють власну фінансово-економічну ситуацію ніж загалом по країні. Індекс поточної фінансово-економічної ситуації в листопаді не змінився та становить -0,03, як і в жовтні, і є вищим за загальноукраїнський показник, який зменшився із -0,02 до -0,08. Серед підприємств Черкаської області вже три місяці поспіль відсутня частка тих, хто дає позитивні оцінки, а частка тих, хто негативно оцінює фінансово-економічну ситуацію, як і минулого місяця, становить 3,3%. Для порівняння, на рівні країни частка позитивних оцінок суттєво не змінилась та становить 7,3% (була 7,8%), водночас частка негативних оцінок збільшилась із 14,0% до 17,9%.

Рис. 1. Фінансово-економічна ситуація на підприємстві зараз і очікування на 6 місяців, індекси

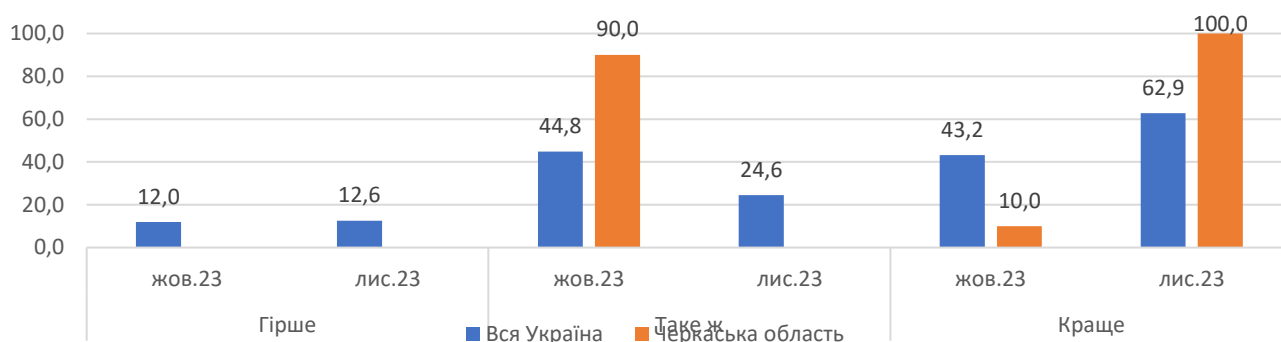
- Прогнози підприємств області на майбутні пів року залишаються суттєво нижчими, на відміну від загальноукраїнських показників. Для області показник залишився незмінним, тоді як загалом по країні спостерігається поступове погіршення значень. Значення індексу очікуваних змін фінансово-економічної ситуації на підприємстві два місяці поспіль дорівнює нулю. По області відсутній як відсоток «песимістів», так і відсоток «оптимістів», водночас усі опитані керівники підприємств вважають, що жодних змін не відбудеться. Для порівняння, загальноукраїнський показник, залишаючись оптимістичним, поступово погіршується, він зменшився із 0,33 до 0,31. На рівні країни збільшився відсоток тих, хто очікує погіршення (із 4,6% до 6,9%), водночас, відсоток тих, хто очікує покращення, суттєво не змінився та становить 37,3% (був 37,1%)

- Серед опитаних підприємців Черкаської області три місяці поспіль відсутня частка тих, не зміг дати прогноз на майбутні пів року, тоді як по країні показник зменшився із 15,2% до 12,8%.

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМ ПЕРІОДОМ МИНУЛОГО РОКУ

- Динаміка відновлення фінансово-економічної ситуації порівняно з аналогічним періодом минулого року суттєво прискорила як для області, так і загалом по країні. У відсотковому розподілі частка тих підприємців, які вважають, що фінансово-економічна ситуація стала гіршою, вже кілька місяців поспіль дорівнює нулю. Водночас, всі опитані підприємства вважають ситуацію кращою ніж рік тому (минулого місяця таких було лише 10%). Відповідно, також відсутня частка тих, хто вважає, що порівняно з минулим роком змін не відбулось (минулого місяця таких було 90%). У загальноукраїнських показниках частка підприємців, які вважають, що фінансово-економічна ситуація стала гіршою, майже не змінилась та становить 12,6% (була 12,0%), водночас суттєво збільшилась частка тих, для кого все стало краще, із 43,2% до 62,9%. Частка ж тих, хто не відчув змін, зменшилась із 44,8% до 24,6%.

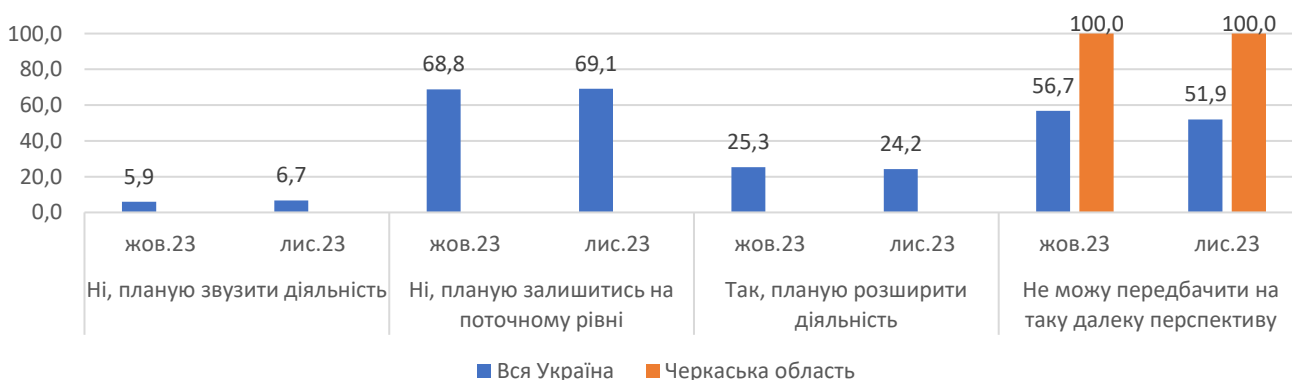
Рис. 2. Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?, % опитаних

ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ

Підприємці області вже кілька місяців поспіль утримуються від прогнозів на довгострокову перспективу. Водночас, загалом по країні показники також суттєво не змінюються: не планують змін 69,1% (було 68,8%) а планують розширити діяльність 24,2% (було 25,3%). Частка тих, хто планує звужувати діяльність по країні становить 6,7% (була 5,9%). Рівень невизначеності в довгостроковій перспективі для області залишається надзвичайно високим, на відміну від загальноукраїнських показників. Показник невизначеності в Черкаській області чотири місяці поспіль становить 100%, водночас загальноукраїнський показник, залишаючись досить високим, зменшився із 56,7% до 51,9%.

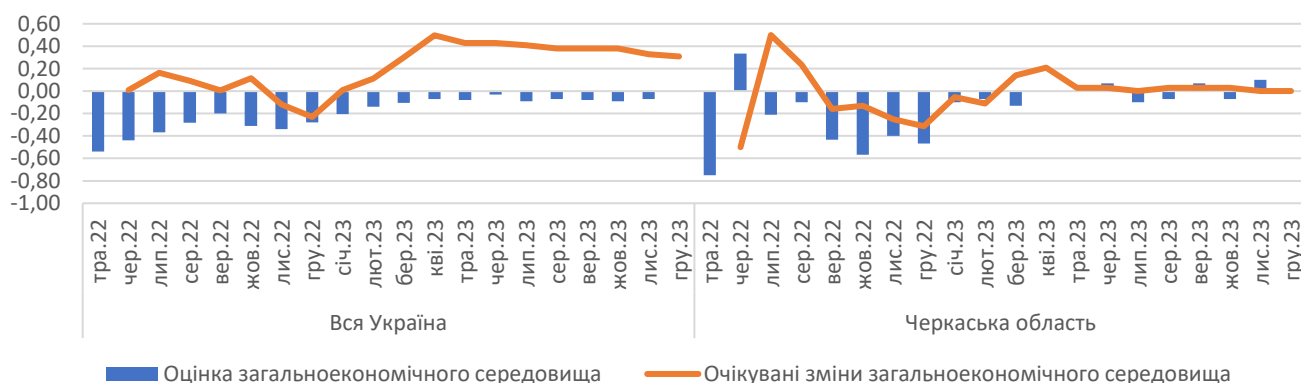
Рис. 3. Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?, % опитаних

ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

- У Черкаській області оцінки загальноекономічного середовища суттєво покращились та є значно вищими за загальноукраїнський показник, хоча тут також спостерігається незначне збільшення значення. Відповідний індекс для області збільшився з -0,07 до 0,10, змінивши знак на додатний, що означає переважання позитивних оцінок. По області частка тих, хто дає позитивні оцінки, збільшилась із нуля до 13,8%, тоді як частка тих, хто негативно оцінює загальноекономічне середовище, зменшилась із 6,7% до 3,4%. Частка тих, хто дає задовільні оцінки, зменшилась із 93,3% до 82,8%. На рівні країни відсоток тих, хто дає негативні оцінки, зменшився з 20,0% до 18,9%, тоді як відсоток тих, хто дає позитивні оцінки, суттєво не змінився та становить 8,9% (був 7,4%). Загальноукраїнський індекс при цьому незначним чином збільшився, із -0,09 до -0,07.
- Прогнози підприємців Черкащини щодо піврічних перспектив залишаються без змін, тоді як загалом по Україні спостерігається поступове погіршення значень. Індекс очікуваних змін загальноекономічного середовища два місяці поспіль дорівнює нулю. На рівні країни показник дещо зменшився, із 0,33 до 0,31. Для Черкаської області відсутній і відсоток «оптимістів», і відсоток «песимістів». На рівні країни частка песимістів дещо збільшилась, із 5,1% до 7,4%, водночас частка «оптимістів» суттєво не змінилась та становить 37,4% (була 36,7%).
- Рівень невизначеності щодо загальноекономічного середовища залишився без змін для області та суттєво не змінився загалом по країні. Відсоток тих, хто не зміг дати прогноз на майбутні пів року по області, відсутній три місяці поспіль. У цілому по Україні показник становить 16,3% (був 16,9%).

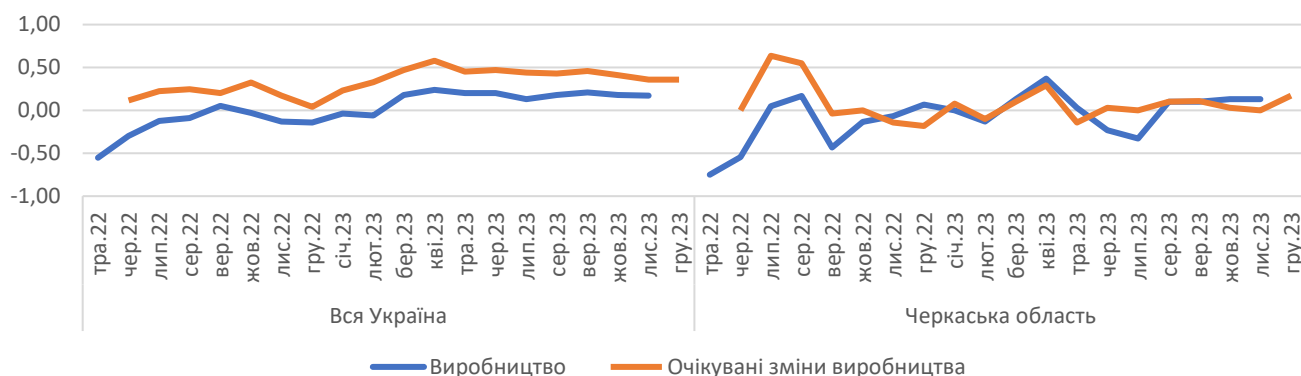
Рис. 4. Загальноекономічне середовище зараз та очікування на 6 місяців, індекси

ВИРОБНИЦТВО

- У листопаді поточні результати щодо показників виробництва залишилися без змін та все ще є дещо нижчими за загальноукраїнські значення, за якими суттєвих змін також не відбулось. Індекс змін виробництва в листопаді для Черкаської області два місяці поспіль становить 0,13. Водночас у відсотковому розподілі відбулись деякі зміни. Збільшилась частка підприємств, які нарощували обсяги виробництва (із 20,0% до 30,0%), на рівні країни показник збільшився з 26,8% до 29,6%. Водночас частка тих, хто скоротив обсяги виробництва, також збільшилась і по області (із 6,7% до 16,7%) і загалом по Україні (із 14,1% до 18,0%). У результаті, Індекс змін виробництва загалом по Україні становить 0,17 (був 0,18).
- На наступні три місяці підприємці очікують покращення показника, тоді як загалом по країні змін не очікується. Індекс очікуваних змін виробництва для Черкаської області збільшився з нуля до 0,17 але все ще залишається нижчим за загальноукраїнський показник. По Україні показник два місяці поспіль становить 0,36. При цьому, для області частка «оптимістів» збільшилась (із нуля до 16,7%), водночас частка тих, хто планує скорочувати обсяги виробництва, уже кілька місяців поспіль дорівнює нулю.

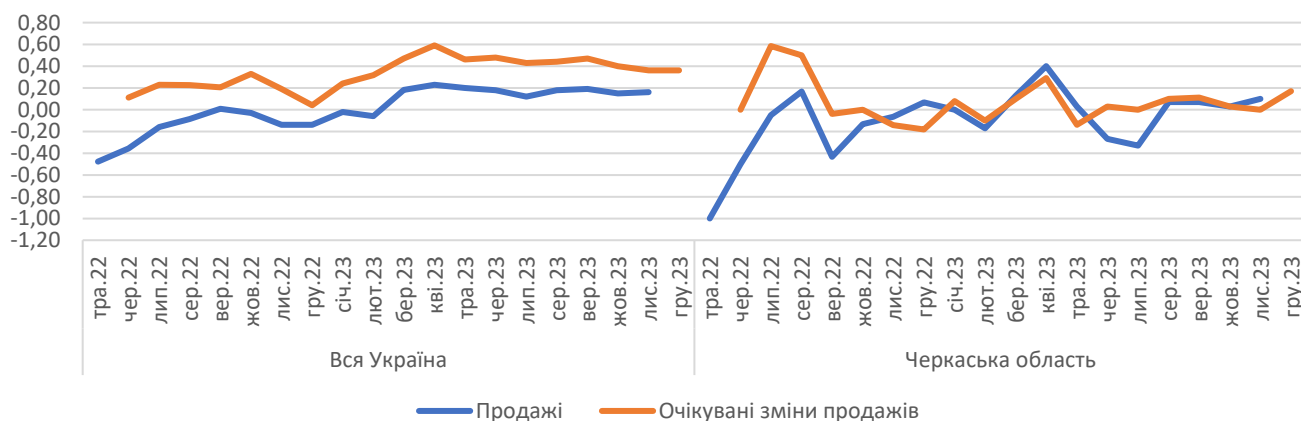
Рис. 5. Індекс змін виробництва

ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ

- Оцінки попиту серед підприємств Черкаської області покращились, тоді як загалом по країні показник суттєво не змінився. Значення *індексу змін продажів* для області збільшилось із 0,03 до 0,10. Для України показник становить 0,16 (був 0,15 у жовтні). При цьому частка підприємств області, які нарощували продажі, збільшилась із 16,7% до 26,7%, а частка підприємців, які їх скорочували, як і минулого місяця, становить 16,7%.
- Прогнози підприємств області щодо зростання обсягів продажів покращились, проте все ще є суттєво нижчими за загальноукраїнські показники, хоча тут значення суттєво не змінилось. *Індекс очікуваних змін обсягів продажів* для Черкаської області збільшився з нуля до 0,17, а загальноукраїнський показник два місяці поспіль становить 0,36. Відсоток підприємців області, які планують нарощувати обсяги продажів збільшився з нуля до 16,7%, при цьому частка тих, хто очікує на зменшення продажів, дорівнює нулю вже кілька місяців поспіль.

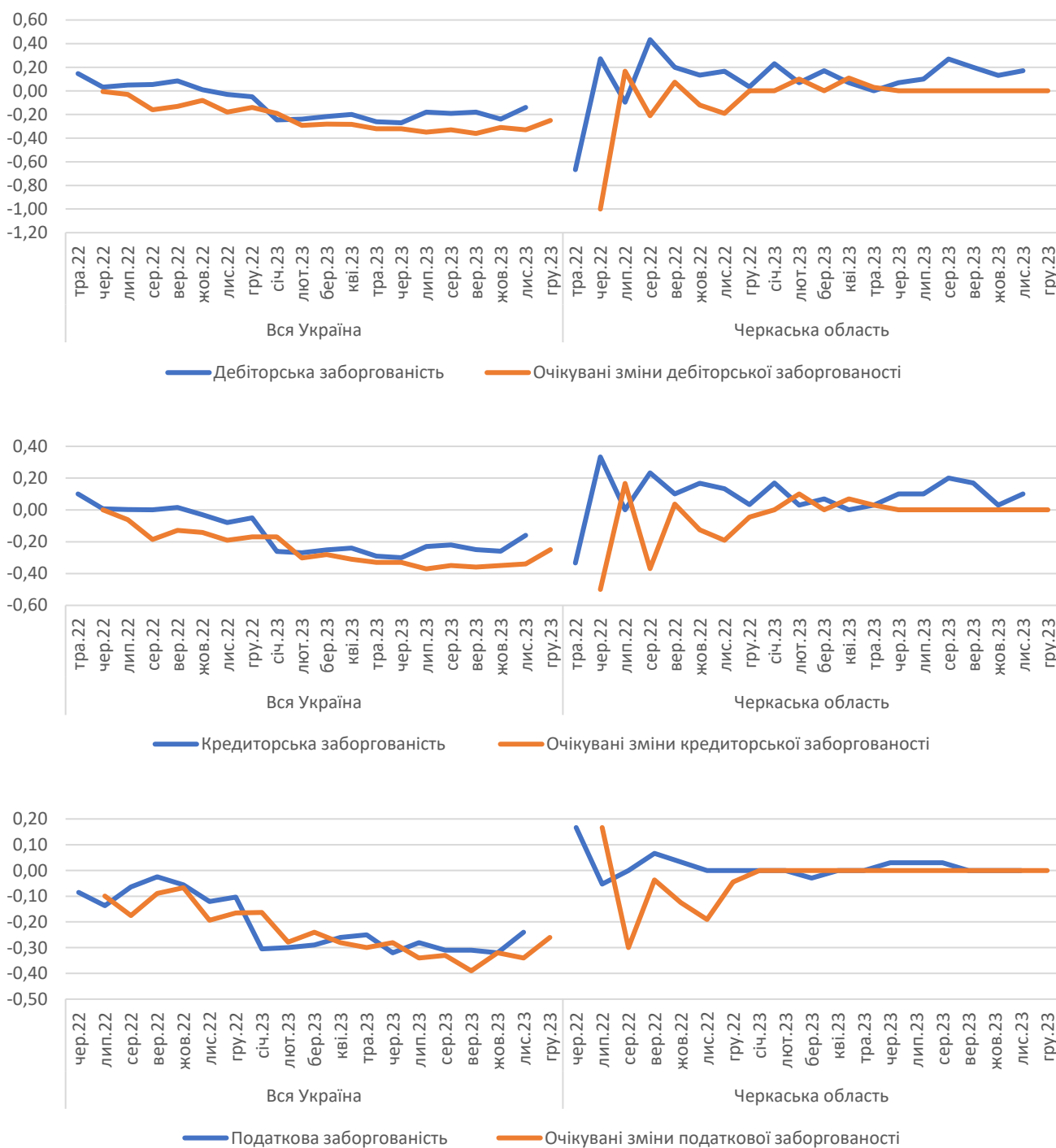
Рис. 6. Індекс змін продажів

ЗАБОРГОВАНOSTІ

Підприємства Черкаській області в листопаді погіршили показники *дебіторської та кредиторської заборгованостей*, а показник *податкової заборгованості* залишився незмінним, на відміну від загальноукраїнських значень, за якими спостерігається погіршення значень за всіма трьома видами заборгованостей. У тримісячній перспективі загалом по Україні очікується подальше погіршення показників заборгованостей. **По області змін показників не очікується.** Водночас, варто зазначити, що зміни в показниках заборгованостей відбулись здебільшого через перехід частки тих, хто скорочував заборгованість, до тих, у кого змін не відбувалось.

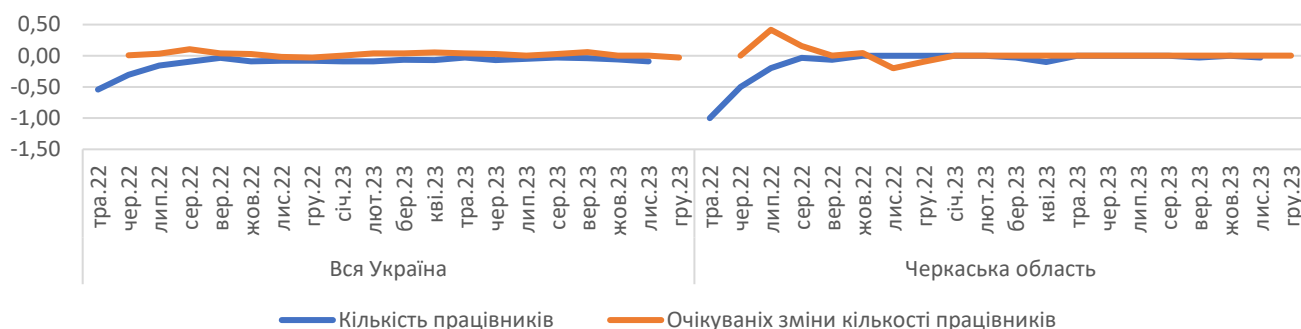
Рис. 7. Індекси змін заборгованостей

ЗАЙНЯТІСТЬ

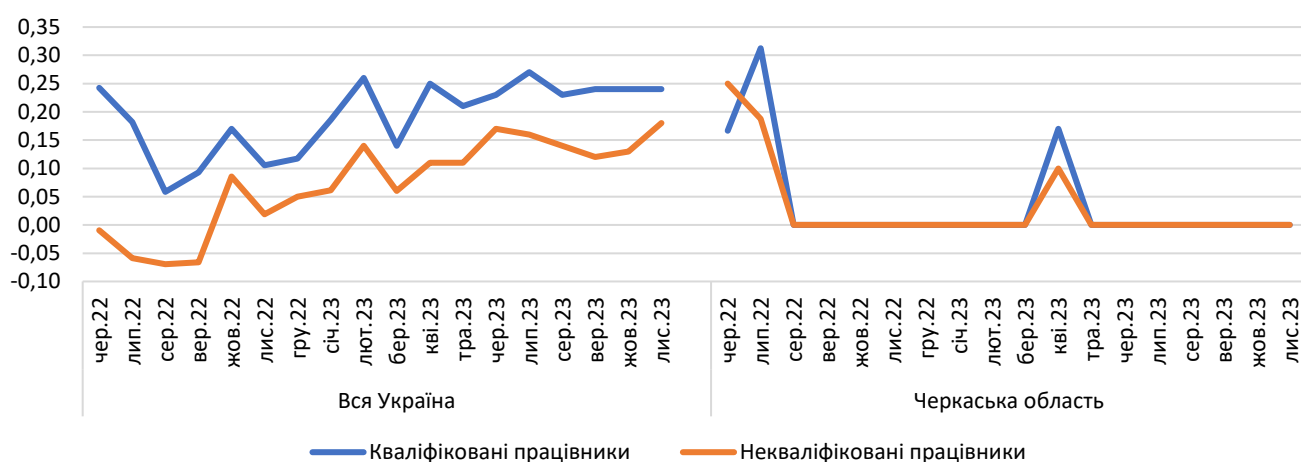
- У листопаді порівняно з жовтнем підприємці скорочували кількість працівників як по області, так і загалом по країні. Значення індексу по області зменшилось із нуля до -0,03. У загальноукраїнському вимірі індекс зменшився з -0,06 до -0,09
- У перспективі на три місяці по області не очікується змін, тоді як загалом по країні очікується подальше поступове скорочення кількості працівників. Індекс очікуваних змін кількості працівників для Черкаської області кілька місяців поспіль дорівнює нулю. На рівні країни показник очікувань зменшився з нуля до -0,03

Рис. 8. Індекс змін кількості працівників

- У Черкаській області відсутні труднощі в пошуку як кваліфікованих, так і некваліфікованих працівників, водночас загалом по Україні збільшились труднощі в пошуку некваліфікованих працівників. Індекс труднощів пошуку і кваліфікованих, і некваліфікованих працівників Черкаської області кілька місяців поспіль дорівнює нулю. Загальноукраїнський Індекс труднощів пошуку кваліфікованих працівників уже три місяці поспіль залишається незмінним та становить 0,24. Загальноукраїнський індекс труднощів пошуку кваліфікованих працівників збільшився із 0,13 до 0,18

Рис. 9. Індекс змін працівників (кваліфіковані/некваліфіковані працівники)

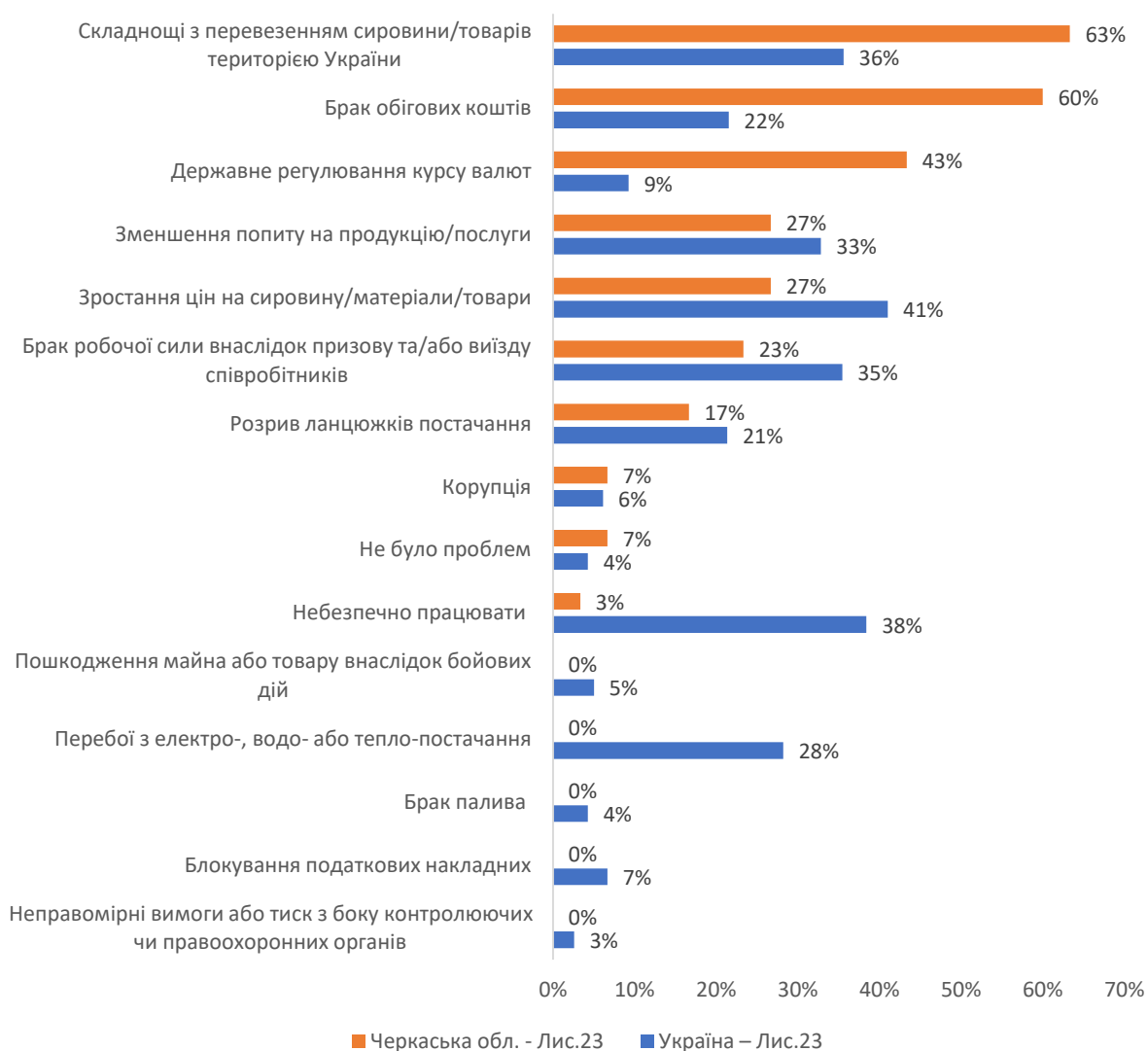
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ

ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Цього місяця серед бізнесу в Черкаській області перше місце займає проблема **складнощів із перевезенням сировини/товарів територією України**. На неї вказали 63% опитаних (результат серед усіх областей — 36%). Минулого місяця ця проблема займала четверте місце з показником у 20% (31% серед усіх областей).

На друге місце піднялась проблема **браку обігових коштів** (зріс з 17% до 60%). Загальний показник по Україні становить 22% (14% минулого місяця). Третє місце посідає проблема **державного регулювання курсу валют** із показником у 43% (97% минулого місяця). Серед усіх областей показник становить 9%.

Рис. 10. Найважливіші проблеми для опитаного бізнесу, листопад 2023 (% опитаних)¹

Четверте та п'яте місця займають проблема **зменшення попиту на продукцію/послуги** та проблема **зростання цін на сировину/матеріали/товари**, із показником у 27%. Минулого місяця проблему зменшення попиту також обрали 27%, а проблему зростання цін обрали 57%.

Проблема **браку робочої сили** посідає шосте місце, із показником у 23%.

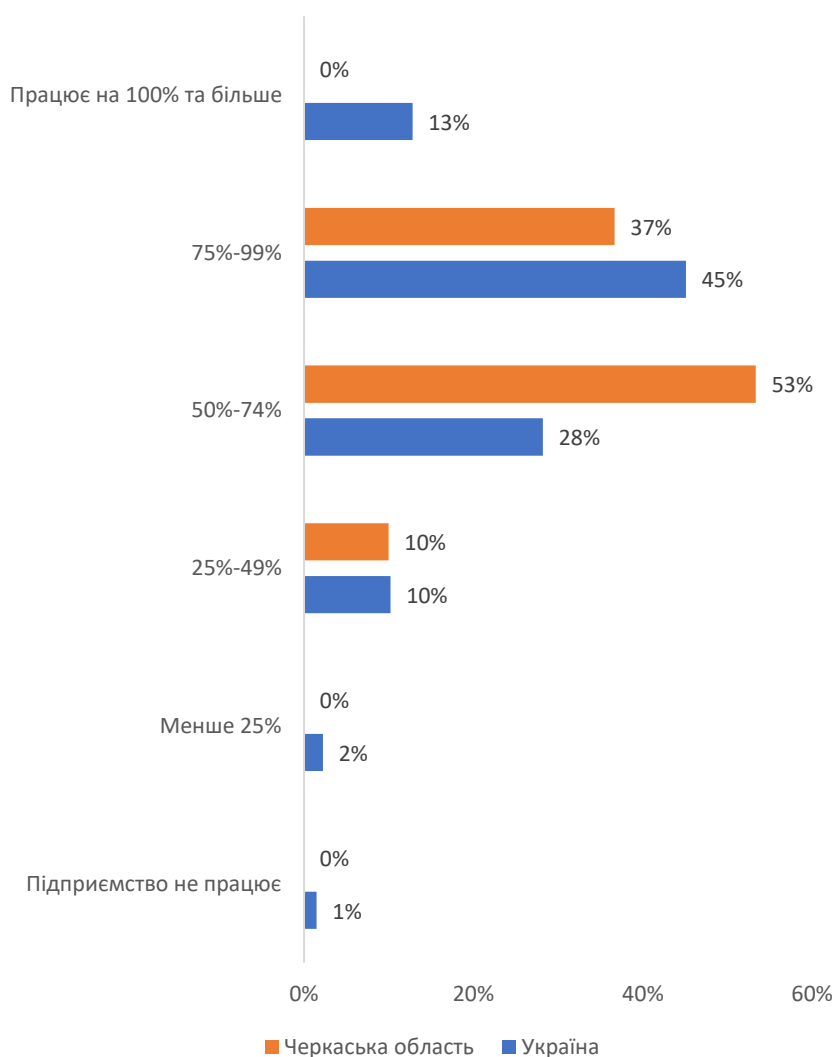
¹ Сума відповідей може перевищувати 100 відсотків, оскільки респонденти мали можливість вибрати декілька варіантів.

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЗАВАНТАЖЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВА

У листопаді 2023 року ситуація в Черкаській області продовжувала залишатися більш песимістичною ніж у цілому на рівні країни: лише 37% підприємств регіону працювали на майже повну, повну або навіть вищу потужність порівняно з довоєнним періодом (на рівні країни 58%). У листопаді в області не було підприємств, які б працювали на 100% та більше (13% на рівні країни), а при цьому лише 37% підприємств працювали майже на повну потужність (75% - 99%) (45% на рівні країни).

У Черкаській області серед опитаних не було зафіксовано жодного респондента, який би повідомив про зупинку роботи підприємства (1% по Україні). При цьому, 0% підприємств Черкащини працювали на рівні меншому ніж 25% від довоєнних виробничих потужностей (2% на рівні країни). Водночас, 10% підприємств регіону працювали на 25% - 49% порівняно з довоєнним рівнем виробництва (10% показник усієї країни). Таким чином, у сумі лише 10% підприємств Черкащини працювали на рівні завантаження потужності нижчому ніж 50% або не працювали, якщо порівняти з довоєнним періодом (14% на рівні країни).

Рис. 11. Вплив війни на роботу підприємств, листопад 2023 року (% опитаних)

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

У Черкаській області, серед опитаних у листопаді, 70% підприємств (ті, що змогли дати відповідь) були або є експортерами (61% на рівні України)².

Рис. 12. Вплив на експортну діяльність, листопад 2023 року (% опитаних експортерів)

Станом на листопад більшість опитаних експортерів Черкащини вказали, що продовжували зовнішньоекономічну діяльність за останній рік. Серед експортерів регіону 95% опитаних вказали, що експортували до війни, а також продовжували експортувати впродовж останніх 12-ти місяців (82% на рівні країни). При цьому 5% не мали експорту за останні 12 місяців, хоча експортували до війни (15% на рівні країни).

У листопаді на Черкащині активізувалося відновлення обсягів експорту після кількомісячної тенденції до скорочення обсягів. У листопаді індекс змін експорту становив +0,16 у Черкаській області, що вище від результату на рівні країни (+0,09). Для порівняння, у попередні місяці показник був переважно негативним (-0,25 у червні, -0,40 у липні, -0,10 у серпні, -0,05 у вересні, 0 у жовтні). У листопаді 26,3% експортерів регіону нарощували обсяги експорту, а 63,2% не змінювали. Окрім цього, 10,5% експортерів скорочували обсяги експорту.

Очікування підприємств Черкащини щодо зростання експорту в короткостроковому періоді покращилися порівняно з попередніми місяцями, але залишаються більш песимістичними ніж на рівні країни. У листопаді індекс очікуваних змін експорту в регіоні становив +0,17 (0 у травні та червні, +0,04 у липні та +0,11 у серпні, +0,03 у вересні та 0 у жовтні). На рівні країни рівень очікувань щодо обсягів експорту більш оптимістичний (+0,30).

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу серед підприємств Черкаської області в листопаді 2023 року залишається на тому ж рівні, що й у з вересні 2023 року. Частка опитаних, що обрали позитивну оцінку, становить 20% (20% минулого місяця).

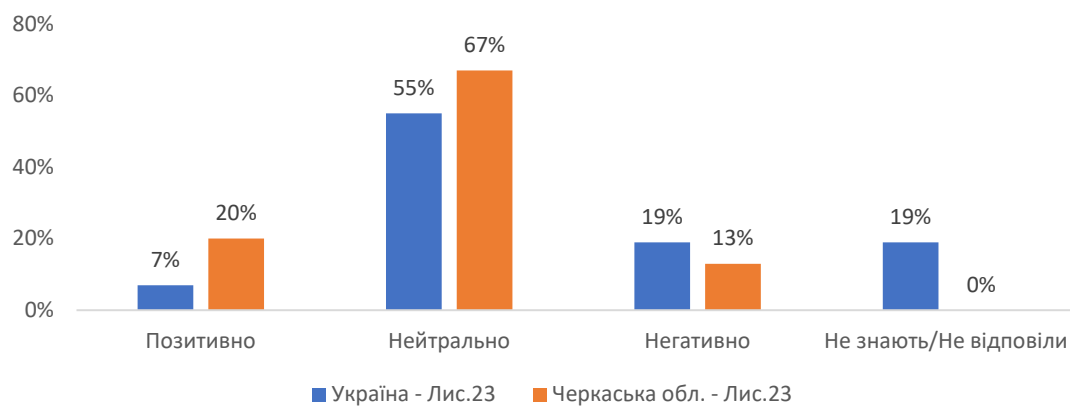
Дещо більшою залишається частка нейтральних оцінок (67%) порівняно з результатом серед усіх областей (55%).

Негативну оцінку в Черкаській області надали 13%, при результаті в 19% серед усіх опитаних.

² Слід зауважити, що такий високий рівень залучення бізнесу до експортної діяльності також відображає особливості вибірки для опитування, яка, у першу чергу, відображає підприємства-представники виробничої промисловості.

Також, у Черкаській області зменшилась кількість підприємств, що не дали відповіді на це питання, з 7% минулого місяця до 0%. Серед усіх опитаних показник становить 19%.

Рис. 13. Оцінка державної політики з підтримки бізнесу, листопад 2023 (% опитаних)

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

У цьому звіті представлено результати дев'ятого нового щомісячного опитування підприємств «Український бізнес в умовах війни». Щомісячне опитування підприємств проводиться за допомогою поєднання декількох методів збору даних: самостійне заповнення онлайн-форми та особисте опитування представників бізнесу із внесенням відповідей до онлайн-форми.

Насамперед, ІЕД розіслав українським підприємствам анкету цього опитування у вигляді онлайн-форми. Частина респондентів заповнили її самі. Також ІЕД через партнерів у регіонах організував опитування, у яких ці ж питання були поставлені представникам бізнесу інтерв'юерами, а відповіді респондентів були внесені до онлайн-форми. Завдяки цьому всі відповіді – і заповнені респондентами самостійно, і надані інтерв'юерам – були зібрані в одній базі даних. Після завершення опитування експерти ІЕД провели контроль та очищення даних і проаналізували відповіді.

У цьому опитуванні, зокрема, ми продовжуємо вивчати показники ділового клімату та кон'юнктури, які досліджує ІЕД у щоквартальних опитуваннях промислових підприємств у рамках проєкту «Ділова думка». Це, зокрема, показники які в числовому вимірі показують зміни з місяця в місяць таких важливих для бізнесу показників, як обсяги виробництва та реалізації, обсяги експорту, запаси сировини та матеріалів, кількість нових замовлень та інших, а також очікування бізнесу щодо їх змін у наступні три та шість місяців.

Такі індекси обчислюються за єдиною методологією. Ми зараховуємо відповіді як +1, коли підприємство відповідає, що показник збільшився, 0, якщо він не змінився, і -1, якщо він зменшився, а результат є балансом між позитивними та негативним відповідями. Наприклад, якщо зі ста респондентів двадцять вказали на зростання виробництва, п'ятдесят респондентів – на його скорочення, і тридцять зазначили, що все залишилося без змін, то відповідне значення індексу буде -0,30. Додатне (від'ємне) значення індексу означає, що частка підприємств, на яких зросло виробництво, є більшою (меншою) ніж кількість тих, у кого виробництво скоротилось. Для більш точного заміру на рівні мікроданих відбувається зважування кожної відповіді з урахуванням розміру підприємства за кількістю працівників.

За допомогою таких індексів можна відстежувати динаміку змін цих показників, порівнювати їх у часі та швидко оцінювати загальний напрямок змін умов для ведення бізнесу та ситуації на підприємствах.

Польовий етап опитування тривав із 17 до 30 листопада 2023 року.

ВИБІРКА

У листопаді 2023 року в Черкаській області було опитано 30 підприємств.

Серед них представлені підприємства від мікро- до великого розмірів (найчастіше – середні). Усі опитані підприємства – промислові. Серед них найбільшу частку складають підприємства харчової промисловості.

Додаток 1. Результати опитування в цифрах

Вибірка

Розподіл опитаних підприємств Черкаської області за розміром, %

Розмір	Частка
Мікропідприємства	3%
Малі	13%
Середні	53%
Великі	30%

Розподіл опитаних підприємств Черкаської області, за галуззю, %

Галузь	Частка
Харчова промисловість	47%
Хімічна промисловість	13%
Виробництво будівельних матеріалів	7%
Поліграфічна промисловість	7%
Виробництво тканин, одягу та взуття	3%
Деревообробна промисловість	3%
Інші виробництва	20%

Показники діяльності підприємств та ділового середовища

Показники діяльності підприємств та ділового середовища, індекси змін (листопад 2023)

	Вся Україна	Черкаська область
Виробництво	0,17	0,13
Очікувані зміни виробництва	0,36	0,17
Продажі	0,16	0,10
Очікувані зміни продажів	0,36	0,17
Експорт	0,09	0,16
Очікувані зміни експорту	0,30	0,17
Дебіторська заборгованість	-0,14	0,17
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	-0,25	0,00
Кредиторська заборгованість	-0,16	0,10
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	-0,25	0,00
Податкова заборгованість	-0,24	0,00
Очікувані зміни податкової заборгованості	-0,26	0,00
Запаси сировини	0,10	0,04
Очікувані зміни запасів сировини	0,24	0,00
Запаси готової продукції	-0,20	-0,04
Очікувані зміни запасів готової продукції	-0,28	0,00
Нові замовлення	0,13	0,10
Очікувані зміни нових замовлень	0,37	0,17
Ціни на сировину та матеріали	0,27	0,23
Ціни на сировину та матеріали (очікування)	0,16	0,00
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни)	0,25	0,23

Ціни на готову продукцію (відпускні ціни), очікування	0,15	0,00
Кількість працівників	-0,09	-0,03
Очікувані зміни кількості працівників	-0,03	0,00
Кількість працівників у вимушених відпустках	-0,19	0,00
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	-0,24	0,00
Кваліфіковані працівники	0,24	0,00
Некваліфіковані працівники	0,18	0,00
Оцінка фінансово-економічної ситуації	-0,08	-0,03
Очікувані зміни фінансово-економічної ситуації	0,31	0,00
Оцінка ділового середовища	-0,07	0,10
Очікувані зміни ділового середовища	0,31	0,00
Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?	0,16	
Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?	0,54	1,00